

Lög og reglur um opinber innkaup

Háskóli Íslands janúar 2007

Guðmundur I. Guðmundsson

Innkaupastefna ríkisins (Aðild að EES)

- Samþykkt í ríkisstjórn 15. nóvember 2002
  - Markmið innkaupastefnunnar eru:
    - Mælanleg markmið
    - Almennar forsendur innkaupastefnunnar
    - Sérstakar áherslur í innkaupum 2003-2006
  - Aðild að Evrópska efnahagssvæðinu frá 1. janúar 1994.
    - **ÚTBOÐSSKYLDA**
      - Auglýsingaskylda
-

Tilgangur EES tilskipananna

Innri markaður í áföngum fyrir 31. Des. 1992

Frjálsir vöruflutningar

Frjálsir flæði vinnuafls

Frjáls þjónustustarfsemi

Frjálsir fjármagnsflutningar

Jafnræði

Gegnsæi

EES tilskipanir

93/36 Vörukaup

93/37 Verksamningar

93/38 Veitustofnanir

92/50 Þjónusta

Tvær nýjar tilskipanir í stað eldri:

18/2004 vörukaup, þjónustukaup og verksamningar

19/2004 veitustofnanir

Taka gildi í febrúar-mars 2007 ?

Útboðsreglur

- Lög um opinber innkaup
  - Reglugerð um opinber innkaup
  - Útboð á EES
  - Lög um framkvæmd útboða
  - Lög um lausafjárkaup
  - Samningalög
  - Samkeppnislög
-

Gildissvið

Gildissvið og skilgreiningar

öll innkaup á vegum ríkis og sveitarfélaga
fyrirtæki og stofnanir í eigu ríkis og sveitarfélaga
opinber félög og sjálfseignastofnanir:

opinber styrkur

undir stjórn eða eftirliti hins opinbera

stjórn skipuð af ríki eða sveitarfélagi að meirihluta
einkaleyfi eða sérleyfi

Samkeppni undanþegin

Útboðsskylda

- Undir og yfir EES viðmiðunum.
  - Sveitarfélög yfir viðmiðun EES, en ríki, bæði undir og yfir viðmiðunarmörkum.
-

Jafnræði bjóðenda

- Við opinber innkaup skal gæta jafnræðis bjóðenda
  - Ráðgjafar sem aðstoða við undirbúning útboðs
  - Skoða hvert tilvik fyrir sig
-

Útboð á EES

Lög/Tilskipanir ESB

Gildissvið

Gildir um

1. Opinber innkaup	sveitarf. yfir kr. 17.430.000,- ríkið yfir kr. 13.422.230,- ríkið og sveitarf.yfir. kr. 17.430.000,- ríkið og sveitarf. yfir kr. 77.436.589,-	allar vörur allar vörur þjónusta kynningaraugl. v/stórinnk.
2. Byggingarframkvæmdir	ríki og sveitarf. yfir 435.750.000,-	byggingar og aðrar framkv.
3. Raforkuframleiðsla,, vatnsveitur, rekstur flugstöðva eða hafna við sjó, Almenningsflutningar	yfir kr. 516.243.832,- Yfir kr. 34.860.000,-	framkvæmdir, vörukaup og þjónusta
4. Reksturs fjarsk.kerfa eða alm. fjarsk. þjónusta	yfir kr. 435.750.000,- yfir kr. 52.290.000,-	framkvæmdir, vörukaup og þjónusta
5.	yfir kr. 59.352.015,-	Kynningaraugl v. stórinnska. vörur og þjónusta

Innlendar verð viðmiðanir

● Það sem bjóða skal út:

- Vörukaup yfir 5.408.000 kr.
- Þjónusta og framkvæmdir yfir 10.819.000 kr.
- Upphæðum breytt með auglýsingu

● Meginregla: að nota útboðsformið

● Í öllum tilfellum: gæta hagkvæmni og gera verðsamanburð

Um útboð þjónustuverkefna

Tilgangurinn er að opna markaðinn og að opinberir aðilar skulu bjóða út stærri þjónustuverkefni á útboðsmarkaði evrópska efnahagssvæðisins. Ekki tekur þetta samkomulag til allar þjónustuverkefna, þeim er skipt í A flokk og B flokk

Í A flokki, þar sem samningur er yfir kr. 17.430.000,- skal bjóða út eftirtalda þjónustu

- Viðhald og viðgerðir
- Landflutninga, farþega og fraktflutninga með flugi
- Póstdreifing
- Fjarskipti
- Tryggingar, fjármálaþjónusta
- Tölvuþjónusta og skyld þjónusta
- Reikningshald endurskoðun og bókfærsla
- Markaðs- og skoðanakannanir
- Ráðgjafastarfsemi
- Arkitekta, verkfræði og tæknileg starfsemi
- Auglýsingaþjónusta
- Ræstinga- og eignaumsýsla
- Útgáfu- og prentþjónusta
- Klóakhreinsun og sorphirða

En það er ekki nóg að tilkynna útboð, sem eru þegar ákveðin það þarf einnig að tilkynna í ársbyrjun áform um innkaup sem ætla má að séu yfir kr. 77.436.589,- og eru áformuð á árinu. Þessi áform á að auglýsa í EB útboðstíðindum.

Hvenær ber að bjóða út

● Kostnaðarmat

- allur kostnaður nema vsk
- regluleg vörukaup miðað við 12 mánuði
- meira en 1 ár = allt samningstímabilið
- ótímabundinn samningur = 4 ár

● Óheimilt að skipta innkaupum til að komast hjá útboði

Undanþága frá útboði á EES- svæðinu

- Verk, fjárhæð einstakra hluta innan við kr. 87.400.000,- án vsk., svo fremi hlutirnir fari ekki yfir 20 % af heildarfjárhæð allra verkhluta
  - Þjónusta , sömu skilyrði upphæð kr. 6.992.000,-
-

Til hvaða samninga taka lögin

- Kaup á vörum, þjónustu og verkum.
  - Kaup, leiga eða fjármögnun á vörum með eða án kaupréttar.
  - Til þjónustusamninga teljast samningar sem ekki eru samningar um vöru- eða verkkaup.
  - Verksamningar, samningar um framkvæmd eða framkvæmd og hönnuð á þeim verkum sem greinir í II. viðauka laganna eða verkum þar sem stefnt er að byggingu mannvirkis.
  - Sérleyfissamningar um verk teljast verksamningar.
-

Samningar undanskildir lögnum

- Þjónustusamningar sem gerðir eru við aðila sem ekki eru sjálfir kaupendur á grundvelli einkaréttar sem þeir njóta samkvæmt lögnum eða stjórnvaldsfyrirmælum
  - Lýstir leynilegir, sérstökum öryggis ráðstöfunum eða hagsmunir ríkisins
  - Lúta öðrum reglum en reglum um opinber innkaup á grundvelli milliríkjasamnings við ríki utan EES-svæðis
  - Milliríkjasamningur um herlið
  - Sérstakar reglur alþjóða stofnana
-

Þegar kaupa skal inn

- Athuga hvort rammamningur er í gildi, ef ekki þá athuga útboðsskyldu
  - Stofnunum er skylt að beina sínu viðskiptum til þeirra birgja sem eru aðilar að rammamningum
-

Auglýsingar

- Undir viðmiðunarmörkum, auglýsist innanlands
  - Yfir viðmiðunarmörkum auglýsist á EES-svæðinu-SIMAP
-

Útboðsaðferðir

- almennt útboð
  - lokað útboð (forvalsskylt)
  - lokað hraðútboð (forvalsskylt)
  - samningskaup (undantekning)
  - forval
  - fyrirspurn
  - rammamningur
-

Almennt útboð

- Útboð þar sem ótilteknum fjölda er með auglýsingu gefinn kostur á að gera tilboð.
-

Lokað útboð

- Útboð þar sem tilteknum aðilum er einum gefin kostur á að gera tilboð

Forval

- Aðferð við val á þátttakendum í lokuðu útboði eða samningskaupum
  - Ávalt skal viðhafa forval
-

Hraðútboð

- Undantekning, ef eitthvað kemur upp sem ekki varðar kaupanda
  - T.d. náttúruhamfarir
  - Ekki ef hann áttar sig of seint á þörf
-

Samningskaup

- Þegar kaupandi ræðir við seljendur samkvæmt fyrir fram ákveðnu ferli, sem þeim hefur verið kynnt, og semur við einn eða fleiri þeirra.
    - Samningskaup að undangenginni birtingu útboðsauglýsingar.
    - Samningskaup án birtingar útboðsauglýsingar.
-

Rammamasamningar

- Samningur við einn eða fleiri bjóðendur, þar sem magn og umfang samnings er að meira eða minna leyti ótilgreint, en kaupendur einn eða fleiri, skuldbinda sig til að kaupa af þeim þá vöru, þjónustu eða verk, sem samningurinn kveður á um.
- Hægt að segja sig frá rammamasamningi.
- Rammamasamningur uppfyllir útboðsskyldu
- Ekki heimilt að bjóða út vöru ef kaupandi er aðili að rammamasamningi.
- Samningstími venjulega 2 ár með heimild til framlengingar tvisvar, eitt ár í senn.

Rammamsmningar

- Samræming innkaupa ríkisins
  - Meira magn-hagkvæmari innkaup
  - Útboðsskylda skv. EES samningi
  - Vinnusparnaður f. innkaupafólk
  - Stöðugt samband við innkaupafólk
  - Áskriftargjöld
  - Þóknun Ríkiskaupa 1.3 % af veltu
-

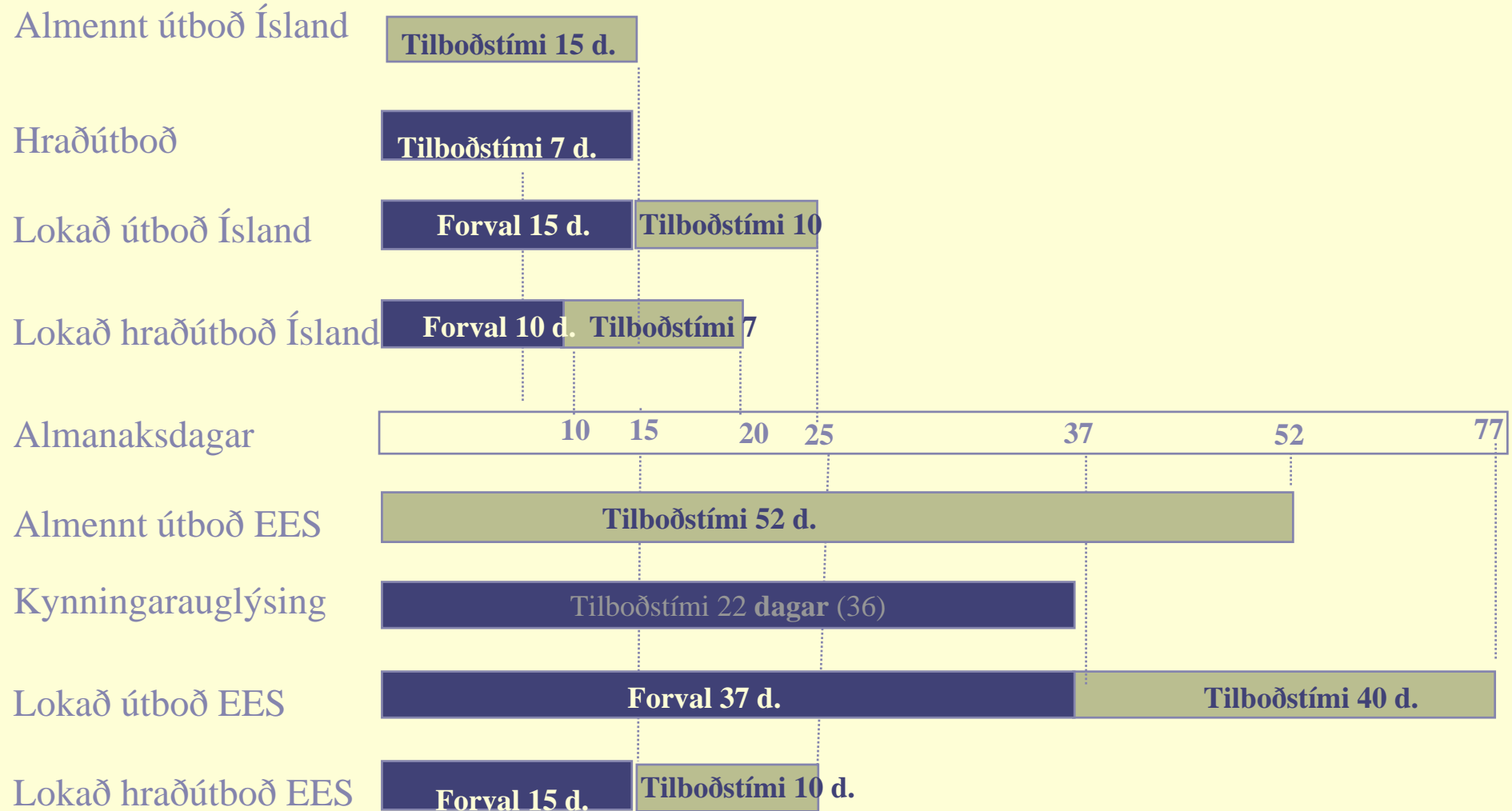

Tveggja þrepa útboð

- 2 umslög
  - a) lausn
  - b) verð

Tilboðstími

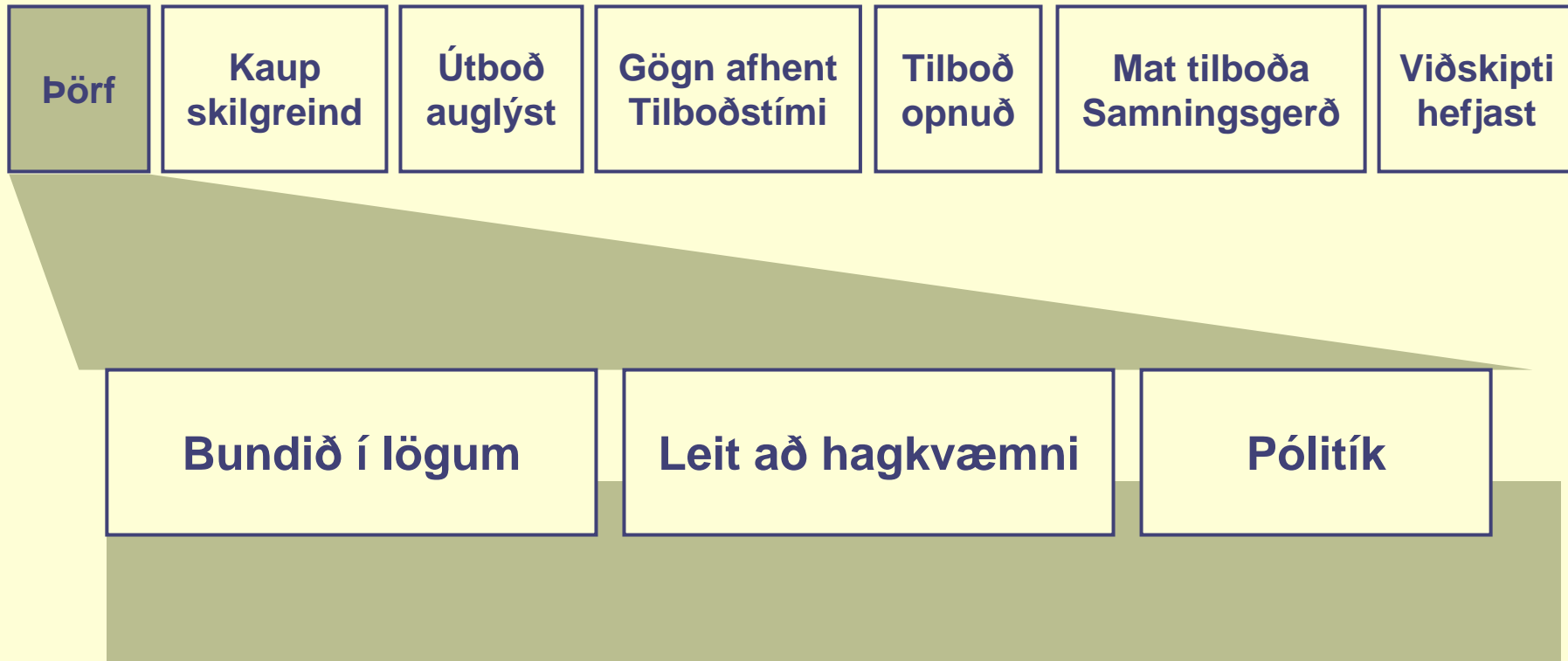

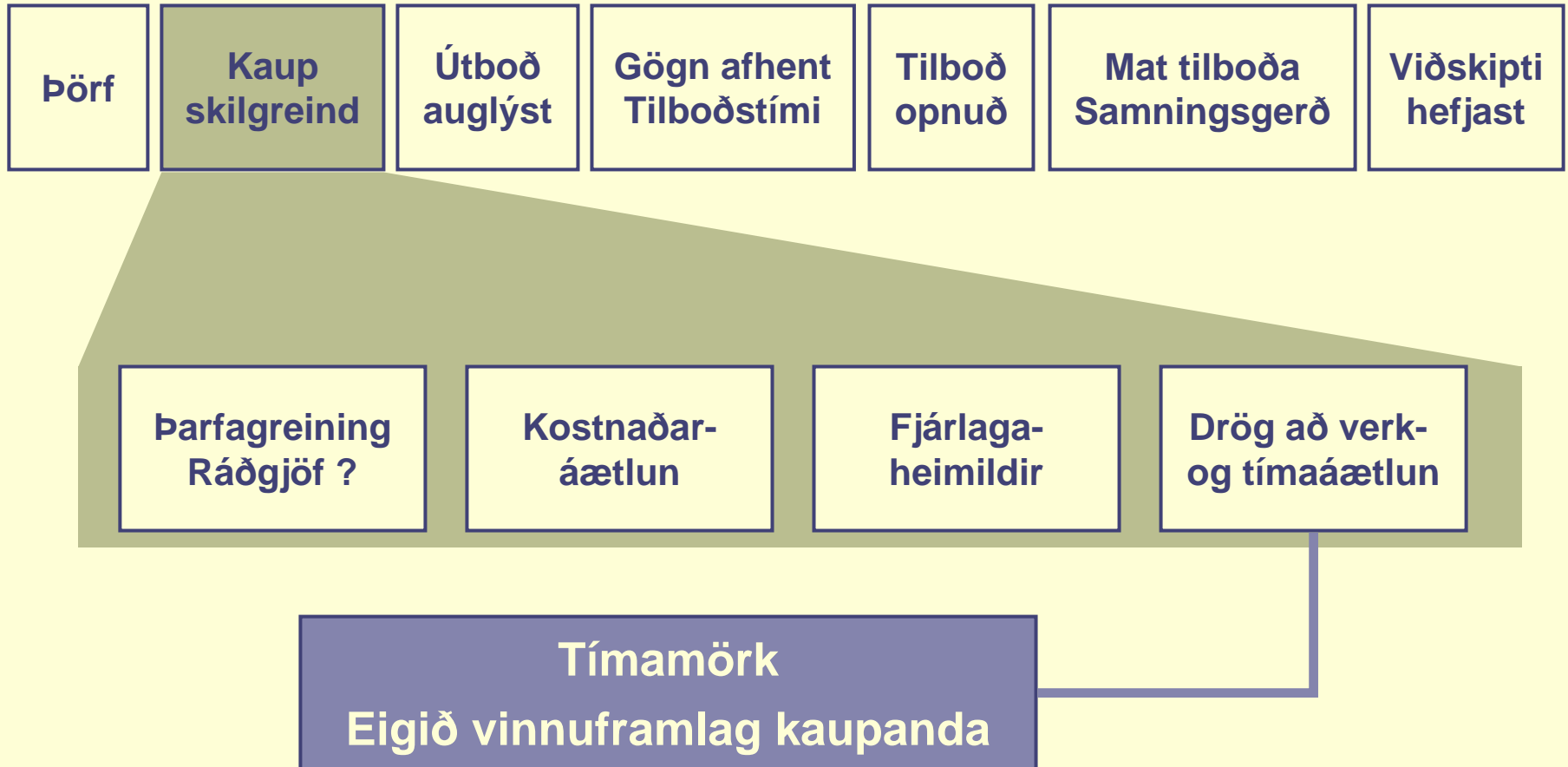
Frestir og útreikningur fresta

- Skal miða við umfang útboðs
  - Frestur reiknast frá deginum eftir að útboð er auglýst og til og með opnunardegi
  - Á EES reiknast frá dagsetningu tilkynningar
  - Ekki má auglýsa innan lands fyrr en tilkynning hefur verið send SIMAP
-

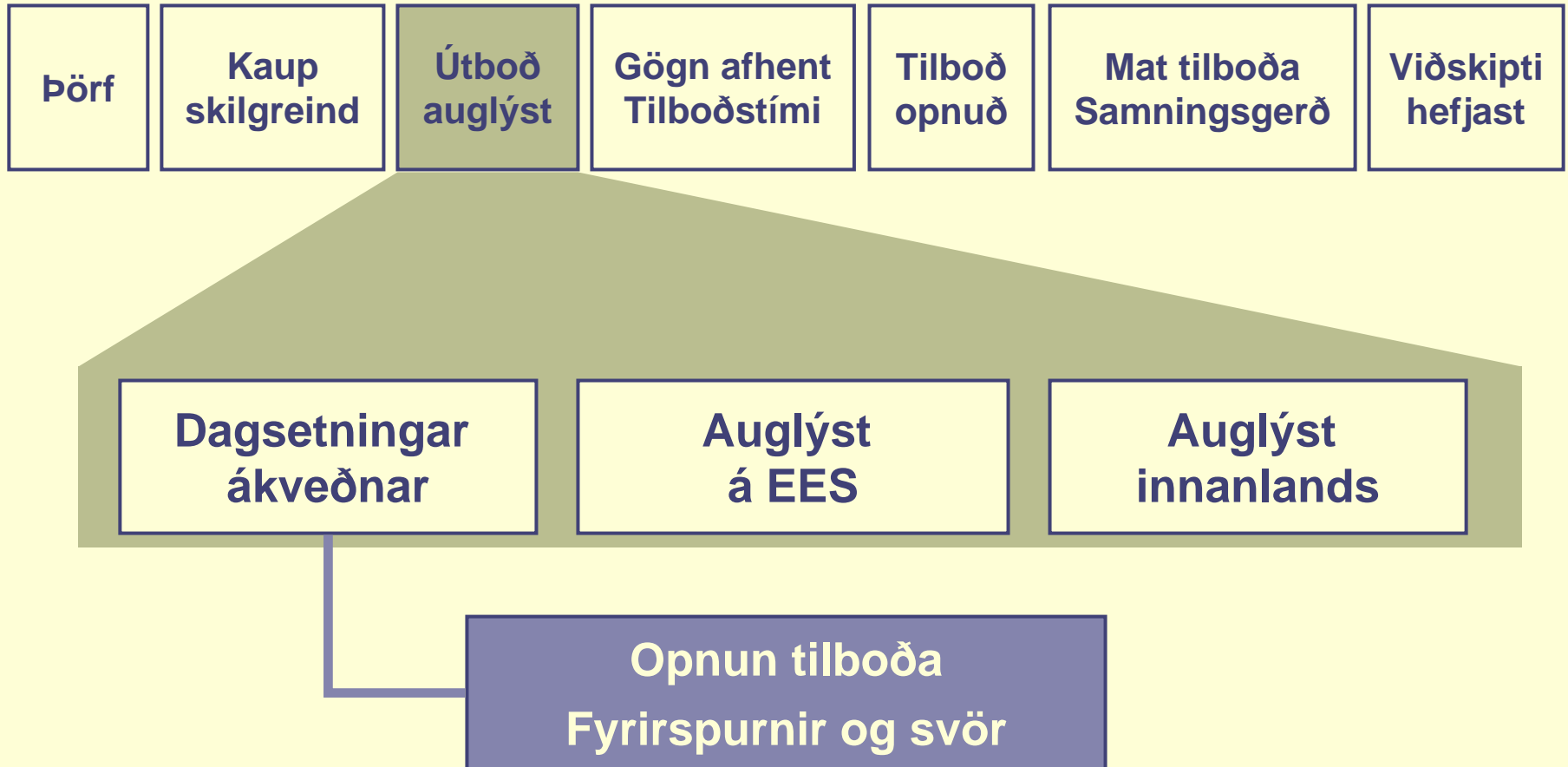
Útboðsferlið

Útboðsferlið

Útboðsferlið

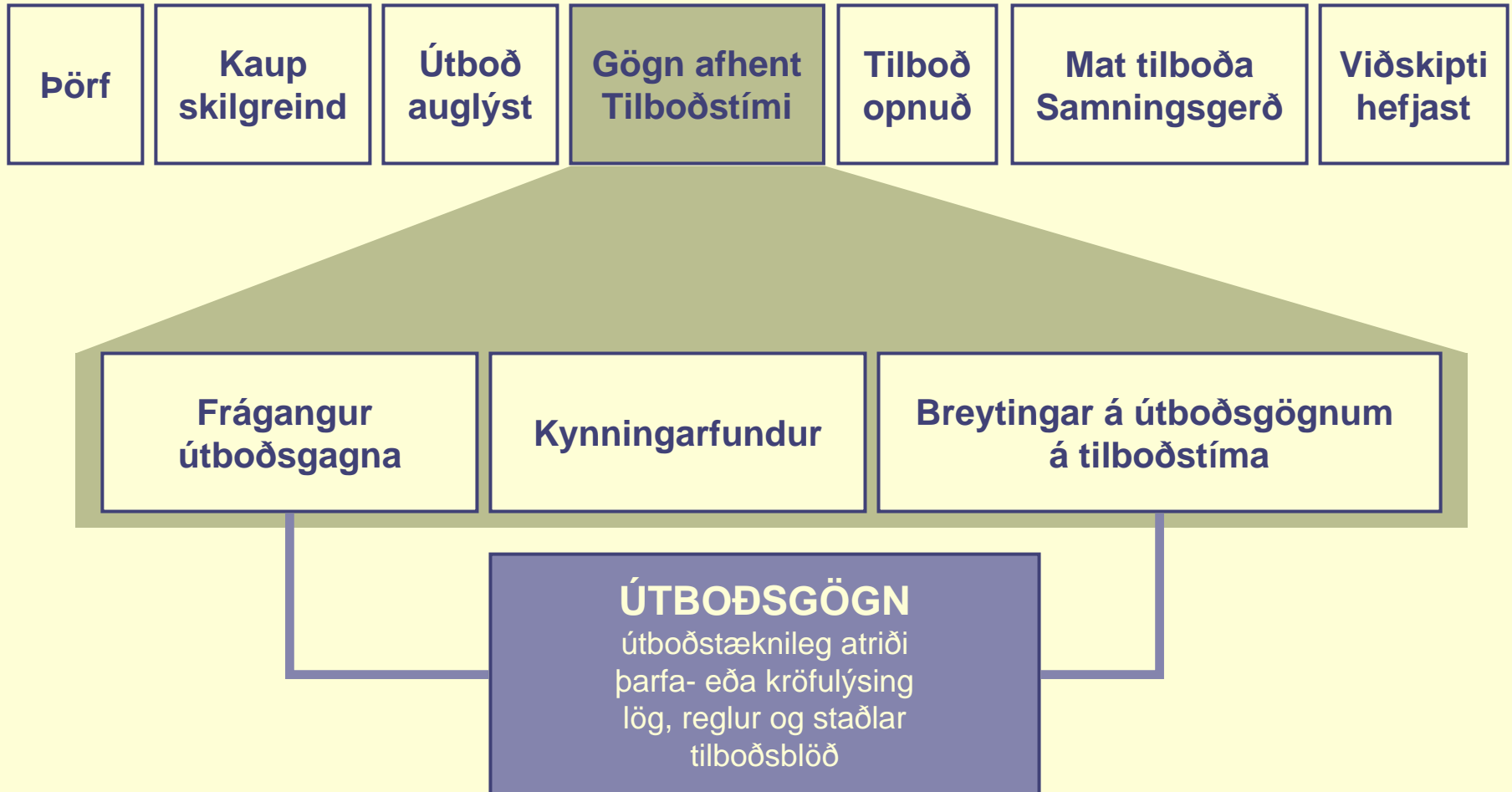

Auglýsing tilboða

- Útboð skulu auglýst með áberandi hætti þannig að allir mögulegir bjóðendur viðkomandi vöru, þjónustu eða verks eigi kost á að taka þátt í útboði.
  - Í auglýsingu eiga að koma fram það miklar upplýsingar að bjóðendur geti tekið afstöðu til hvort þeir hyggjast taka þátt í útboði.
  - Yfir viðmiðunarmörkum þá auglýst í Simap.
  - Aðrar upplýsingar t.d. hvar gögn liggja frammi ofl.
-

Útboðsferlið

Útboðsgögn

- Útboðsgögn skulu innihalda allar nauðsynlegar upplýsinga til að bjóðanda sé unnt að gera tilboð.
  - 23. Gr. laga um opinber innkaup (almennir skilmálar).
  - Nauðsynlegt að þau sé vel úr garði gerð þar sem þau eru lykill að góðum tilboðum
  - Tilboð byggir á útboðsgögnum og þeim upplýsingum sem þar koma fram.
-

Tæknilegar útskýringar

- Vöru, verki eða þjónustu lýst eins nákvæmlega og hægt er með tækniforskriftum.
  - Tækniforskriftir skulu vera í samræmi við evrópska eða íslenska staðla.
  - Ekki má vísa til vörumerkja, einkaleyfa, gerða eða sérstaks uppruna ef ekki mögulegt þá skal nota orðalagið “eða sambærilegt”.
-

Tilboðsblað

- Tilboðsblað hluti útboðsgagna.
  - Þannig úr garði gert að tilboð séu sett fram á sama hátt og þannig samanburðarhæf.
-

Forsendur fyrir vali á samningsaðila

- Lægsta verð eingöngu
  - Hagkvæmasta tilboð
    - ýmsar forsendur eftir því um hvers konar samning er að ræða, t.d. verð afhendingardagur o.s.frv. Tilgreinist í útboðsgögnum og raðist upp eftir mikilvægi ef hægt er.
    - Ef nota á reiknilíkan þarf að koma fram í útboðsgögnum fullnægjandi lýsing á því
    - Taka má tillit til umhverfissjónarmiða
-

Hæfi bjóðenda

- Fjárhagsleg staða
  - Skráning
  - Tæknileg geta
  - Geta í útboðsgögnum hvaða gögn fylgi með tilboðum
  - Heimilt að veita bjóðanda færi á að auka við framkomin vottorð eða skýra þau
-

Bjóðanda skal vísað frá

- Búi bjóðanda undir gjaldprotaskiptum, hann hefur fengið heimild til nauðasamninga eða greiðslustöðvunar, eða er í sambærilegri stöðu.
  - Óskað gjaldprotaskipta á búi bjóðanda.
  - Bjóðandi hefur með dómi verið fundinn sekur um refsivert brot í starfi.
  - Bjóðandi sýnt vanrækslu í starfi.
  - Vanskil með opinber gjöld, lífeyrисиðgjöld, eða sambærileg lögákveðin gjöld.
  - Gefur rangar upplýsingar um fjárhagslega og tæknilega getu.
-

Skráning bjóðanda

- Heimilt að áskilja að bjóðandi sé skráður í fyrirtækjaskrá eða sambærilega erlenda skrá
  - Ekki heimilt að áskilja að bjóðandi sé skráður í tilteknu landi.
-

Fjárhagsstaða bjóðanda

- Skal vera það trygg að bjóðandi geti staðið við skuldbindingar sínar gagnvart kaupanda.
  - Getur fært sönnur á það með viðeigandi upplýsingum frá banka eða endurskoðuðum reikningum
  - Geta skal í útboðsgögnum hvaða gögn skuli leggja fram.
  - Ef bjóðandi getur ekki lagt fram framangreind gögn skal gefa honum kost á að sýna fjárhagslega getu með framvísun annarra gagna.
-

Tæknileg geta

- Tæknileg geta skal vera það trygg að bjóðandi geti staðið við skuldbindingar sínar.
  - Samningar síðustu þrjú eða fimm ár.
  - Fjöldi starfsmanna, tæknibúnaður, aðferðir til að tryggja gæði
  - Menntun og hæfni starfsmanna.
  - Sýnishorn af vöru
  - Opinbert vottorð um framleiðslu rannsóknarstöðu og gæðaeftirlit.
  - Geta í útboðsgögnum hvaða gögn skuli leggja fram.
  - Vernd tækni- og viðskiptaleyndarmála
-

Framlagning gagna

- Heimilt að gefa bjóðanda færi á að auka við framkomin gögn eða skýra þau.
  - Frávik frá meginreglunni um bann við viðræðum kaupanda og seljanda eftir að tilboð hafa verið opnuð.
  - Jafnræðisreglan
  - Skýringarviðræður.
-

Fyrirspurnir og athugasemdir á tilboðstíma

- Skriflegar.
  - Innan níu/sex almanaksdaga fyrir opnun.
  - Komin til bjóðenda innan fjögurra sólarhringa fyrir opnun.
-

Tilboð afturkölluð

- Bjóðandi getur hvenær sem er fram að opnun afturkallað tilboð sitt, skal gert skriflega.

Opnun frestað

- Með minnst fjögurra almanaksdaga fyrirvara.
  - Ef ekki, þá skal halda opnunarfund og skráð hverjir skiluðu inn tilboðum, án þess að opna tilboðin og þeim einum boðin áframhaldandi þátttaka.
-

Afhending tilboða

- Í lokuðu umslagi.
  - Þjóðandi ábyrgur fyrir að tilboð komist í réttar hendur fyrir opnun.
  - Skila inn heildartilboðsfjárhæð, einingarverð og önnur gögn fylgja í lokuðu umslagi, í póst degi áður. Einingaverð ekki tekin til skoðunar nema tilboð komi til álita.
  - Þjóðendur viðstaddir opnun
-

Tilboð fleiri aðila

- Fleiri en einn bjóðandi geta staðið saman að tilboði enda telst þá vera um solidariska ábyrgð að ræða.
  - Þurfa að standast sömu kröfur og áður er getið varðandi hæfi, hver fyrir sig.
  - Einn getur verið í forsvari.
  - Ath. samkeppnislög (ólöglegt samráð).
-